

Колб Олександр Григорович,
професор кафедри кримінології
та кримінально-виконавчого права
Національного юридичного
університету ім. Ярослава Мудрого,
доктор юридичних наук, професор;

Пирожик Олександр Веніамінович,
уповноважений з антикорупційної
діяльності комунального
підприємства «Волинський обласний
фтизіопульмонологічний медичний
центр» Волинської обласної ради

КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕЯКИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ У ХОДІ ВОЄННИХ ДІЙ НА СХОДІ УКРАЇНИ

Анотація. У статті здійснено кримінологічну характеристику кримінальних правопорушень, пов'язаних із вчиненням терористичної діяльності на Сході України, визначено тенденції їх поширення у 2014-2020 р.р., а також встановлено деякі детермінанти, які породжують та сприяють даному виду злочинності.

Ключові слова: кримінологічна характеристика; кримінальне правопорушення; тероризм; воєнні дії; запобігання.

Annotation. The article describes the criminological characteristics of criminal offenses related to terrorist activities in eastern Ukraine, identifies trends in their spread in 2014-2020, and identifies some determinants that generate and contribute to this type of crime.

Keywords: criminological characteristics; criminal offense; terrorism; military action; prevention.

Як показують сучасні реалії в Україні, на шляху до майбутнього її членства в НАТО та ЄС, а також реалізації в повному об'ємі відповідних державних програм щодо забезпечення основоположних прав і свобод людини та громадянина, виникла серйозна проблема, а саме: терористична діяльність та в цілому гібридна війна Російської Федерації, яка здійснюється військовими підрозділами цієї країни та сепаратистами (фр. separatism; від лат. separates – відокремлений від суспільства) [1, с. 523] на Донбасі (Донецькій та Луганській областях). Як результат, тільки у 2014-2019 р. р. на території нашої держави мали місце майже 11 тис. терористичних актів (а, по суті, результатів збройного конфлікту), які вчинили 1 тис. 375 осіб [2, с. 8]. При цьому було притягнуто до кримінальної відповідальності тільки 279 винних у цьому осіб або 20% від загальної кількості терористів [2, с. 8].

Аналогічні тенденції збереглися і в подальші роки – 2020-2021. Більш того, питома вага кримінальних правопорушень такого

характеру, що стали результатом військового конфлікту на Сході України, становить майже 11% у загальній кількості суспільно небезпечних діянь, які посягають на громадську безпеку [2, с. 8] (ст. ст. 258-2588 КК України).

Щодо структури цих кримінальних правопорушень, то у ній переважають терористичні акти (71,68%) [2, с. 8].

У цілому ж, зазначені правопорушення вчиняються також шляхом:

а) створення терористичної групи чи терористичної організації, а також участі у них – 23,65%;

б) фінансування тероризму – 4,16%; в) вчинення інших терористичних (військових дій гібридного характеру) – 0,51% [2, с. 8].

І, хоча у Глобальному індексі тероризму Україна посідає лише 24-те місце із 138 країн світу, рівень посягань терористів на національну безпеку нашої держави, її державний суверенітет, територіальну цілісність та інші об'єкти правового захисту, мова про які ведеться у ст. 111 КК України, на переконання міжнародних експертів, є найвищим, з огляду тих загроз, які несе у собі гібридна війна РФ на Донбасі [2, с. 1].

Такий висновок ґрунтується на наступних емпіричних матеріалах:

1) терористична діяльність на Сході України (як вид гібридної війни) носить груповий (консолідований, об'єднаний та цілеспрямований) характер;

2) військова агресія на цій території здійснюється з активним використанням сучасних видів озброєння та веденням бойових дій на основі новітніх розробок і технологій;

3) створенням терористичних груп або терористичних організацій, типу «ЛНР» та «ДНР» (відповідно Луганська та Донецька народні республіки) займаються військові фахівці, а також військові формування і силові відомства РФ;

4) незаконні збройні формування «ЛНР» і «ДНР» є стійкими злочинними об'єднаннями, які діють спільно з військовими підрозділами РФ;

5) джерелами фінансування терористичної діяльності в Україні є: кошти держави-агресора; фінансові надходження від незаконного бізнесу в нашій державі (збут наркотиків, психотропних речовин, грошей, т. ін.); кошти, що отримуються від окремих політичних сил, а також з таємних фондів міжнародних терористичних організацій («Аль-Каїда», «Аль-Ісламія», «Аль-Кіїям», ін. [3];

6) членами терористичних груп та організацій є особи чоловічої статі віком від 30-45 (82% у структурі всіх учасників гібридної війни в Україні) [2, с. 8-9].

Таким чином, слід визнати, що в наявності складна прикладна проблема, яка потребує вирішення й на доктринальному рівні, враховуючи особливості захисту прав жертв збройного конфлікту на

Донбасі, а також існуючі у зв'язку з цим проблеми, що пов'язані в тому числі й з невідповідністю вітчизняного законодавства та норм міжнародного права з означених питань.

Список використаних джерел

1. Булыко А. Н. Большой словарь иностранных слов. 35 тысяч слов. Изд. 3-е, испр., перераб. Москва: Мартин, 2010. 704 с.
2. Мокляк В. В. Протидія терористичній діяльності в Україні: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Харків: Науково-дослідний ін-т вивч. проб. злочинності імені академіка В. В. Сташиса, 2020. 19 с.
3. Список терористичних організацій. Вікіпедія. [whhttps://uk.m.wikipedia.org](https://uk.m.wikipedia.org).

Копотун Ігор Миколайович,
проректор з міжнародних зв'язків
Академії ГУСПОЛ,
доктор юридичних наук, професор;

Рудик Микола Миколайович,
викладач кафедри поліцейського права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПЛАТНИХ КАМЕР У СЛІДЧИХ ІЗОЛЯТОРАХ УКРАЇНИ

Анотація. У статті проаналізовано особливості реформи в пенітенціарній системі України щодо запровадження платних камер у слідчих ізоляторах. Наголошено, що у Концепції реформування (розвитку) серед проблемних аспектів є те, що система хронічно недоотримує фінансування від держави на проведення капітального ремонту існуючих та будівництво нових установ, що призводить, зокрема, до неналежних умов тримання в слідчих ізоляторах. Одним із напрямів, на якому було зосереджено увагу керівництва Міністерства юстиції України, стало поступове вирішення проблеми, яка полягає в тому, що частина режимних корпусів слідчих ізоляторів перебуває у незадовільному технічному або навіть аварійному стані та непридатна для тримання осіб, узятих під варту. Саме тому було запроваджено експериментальний проєкт щодо створення платних камер у слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби України.

Ключові слова: платні камери, пенітенціарна система України, слідчі ізолятори, реформа, нормативні акти, корупція, принципи справедливості та рівності.

Annotation. The article analyzes the features of the reform in the penitentiary system of Ukraine regarding the introduction of paid cells in pre-trial detention centers. It is emphasized that the Concept of Reform